

Preken 1. april 2010 i Fjellhamar kirke

Skjærtorsdag

Kapellan Elisabeth Lund

Vi har alle bilder i hodet, og smaker i ganen og følelser i kroppen fra måltider vi har vært med på. Opplevelsen av å sitte rundt et bord sammen med familie eller gode venner, og nyte et måltid. Duk på bordet. Lys og servietter. God mat. Fellesskap.

Måltidsfellesskapet er noe de fleste kulturer setter høyt. Det er en måte å vise at: Her hører du til. Her har du din egen plass. Det er et sted der vi får omsorg for kropp og sjel.

I dag er dagen da Jesus innstifta nattverden.

Han feiret påskemåltidet sammen med de tolv nærmeste disiplene sine.

De lå rundt bordet, sånn man pleide på den tida.

Matteus var der og Taddeus var der. Alle vet at Judas og Peter var der.

Men alle gjorde ikke like mye ut av seg som dem.

Sånn er det vel i alle fellesskap.

Ved alle bord.

Noen prater høyt og mye, noen får alle til å le.

Andre lytter og observerer.

De tolv disiplene var mennesker som oss. De var forskjellige, som vi er.

Likevel var de nært knytta til hverandre fordi alle hadde valgt å følge Jesus.

De var alle disipler av Jesus.

Nå spiste de påskemåltidet sammen.

Det er mange følelser rundt et bord. Og under disiplenes siste måltid med Jesus er det nok flere som har hver sin agenda. Judas sitter der med sine planer om å forråde Jesus, Peter sitter der klar til å ta ansvar og stå fram hvis det trengs, Matteus sitter kanskje og lytter til samtalene og kjenner på stemningen i rommet. Johannes var en av de som hadde gått inn i byen og funnet det rommet de holdt måltidet i. Kanskje han sitter og vurderer hvor godt det passer til formålet? Taddeus er kanskje opptatt av om alle får nok mat?

Jesus er fylt av en enorm kjærlighet. Han vet at han snart skal dø og at han nå spiser sitt siste måltid med dem han elsker.

La oss høre hva som skjedde.

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Johannes i det 13. kapittel:

Det var like før påskehøytiden, og Jesus visste at hans time var kommet da han skulle gå bort fra denne verden til Faderen.

Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste.

De holdt måltid.

Djevelen hadde alt gitt Judas, sønn av Simon Iskariot, den tanken at han skulle forråde ham.

Jesus visste at Faderen hadde gitt alt i hans hånd, og at han var utgått fra Gud og gikk til Gud.

Da reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg.

Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter og tørker dem med linkledet som han hadde rundt livet.

Han kommer så til Simon Peter.

Peter sier: "Herre, vasker du mine føtter?"

Jesus svarte: "Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal forstå det siden."

"Aldri skal du vaske mine føtter," sier Peter.

"Hvis jeg ikke vasker deg, har vi ikke lenger noe sammen," svarte Jesus.

Da sier Peter: "Herre, vask ikke bare føttene, men også hendene og hodet!"

Jesus svarte: "Den som er badet, er helt ren og trenger bare å vaske føttene. Dere er rene - men ikke alle."

For han visste hvem som skulle forråde ham. Derfor sa han: "Dere er ikke alle rene."

Da han hadde vasket føttene deres og tatt på seg kappen, satte han seg til bords igjen.

Så sa han til dem:

"Forstår dere hva jeg har gjort for dere? Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det.

Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, så må også dere vaske hverandres føtter.

Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre.

Slik lyder Herrens ord.

Mesteren og disiplene ligger til bords.

I Israel på den tida, gikk alle i sandaler på tørre og støvete veier. Når de kom inn i et hus og skulle spise var det vanlig at slaverne sto klare og vasket de skitne føttene deres.

Det var ingen slaver der den kvelden. Ingen føtter ble vaska.

Når Jesus reiser seg fra bordet og binder slavens linklede om livet, er det fordi han ser at disiplene har et behov som han vil dekke. Han viser dem praktisk omsorg.

Når Jesus kommer til Peter får vi selvfølgelig en reaksjon. Peter må si ifra når han opplever at noe blir feil. Selvfølgelig skal ikke selve mesteren vaske hans føtter. Selvfølgelig kan ikke han gjøre en slavejobb for Peter.

Men Jesus må gjøre det. Hvis ikke har vi ikke noe felles, sier han til Peter.

Det er like viktig å ta imot omsorg som det er å gi omsorg.

Føler vi at vi ikke kan la Jesus gjøre ting for oss?

Tror vi at han ikke er opptatt av alle våre behov? Han vasket føttene til disiplene.

Hvis vi vil oppleve Jesus som nærmere i livene våre, må vi slippe ham til. La ham elske oss.

Det kan være vanskelig å ta imot noe så stort og så nært. Vi vet jo ikke helt hva som kan skje hvis vi slipper ham tettere på oss, hvis vi lar ham ta tak i det som ikke er rent. Lar ham gi oss det vi har behov for.

Heldigvis er Jesus tålmodig. Han venter til vi er klare, og har god tid hvis vi trenger det. Jesus møter alle mennesker forskjellig. Han kjente Peter og visste nok at han trengte direkte tale.

Og han kjenner deg. Vet hva du trenger.

Uansett kan vi være trygge på at han vil ha fellesskap med oss og at han vil være så nær som vi lar ham være. Han har allerede gitt oss alt. Alt det han er. Han har gitt oss livet.

I kveld vasker Jesus føtter. Og så bruker han anledningen til å lære disiplene noe om hvordan de skal leve sammen etter at han har reist fra dem. Han gir dem og oss et eksempel.

Sånn er det i hans rike. Sånn gjør mesteren det, og sånn skal vi gjøre det.

Jeg snakka en gang med en annen litt sliten småbarnsmor som hadde lest denne teksten om fotvaskingen. Hun opplevde veldig at hun ble sett og verdsatt når hun leste den.

Hun følte ofte at hun ikke fikk gjort noen annet enn å vaske føtter og rumpe og gulv. Nå ble den jobben hun hele tiden gjorde, den omsorgen hun hele tiden viste, holdt fram som et eksempel til etterfølgelse.

Sånn gjør mesteren det, og sånn skal vi gjøre det.

Vi synes kanskje vi kan høre at Jesus sier at vi skal gjøre gode gjerninger. At vi bør stille opp og gjøre forskjellige tjenester både her og der. Det kan bli litt slitsomt noen ganger.

Jeg er litt for organisert også, sånn at jeg stadig lager sånne To do-lister. Alt jeg bør få gjort står der. Det er mye lurt med det, men jeg tror ikke egentlig det er så bra hvis jeg binder opp tiden min til alt det som står på den lista. Da kan jeg veldig fort bli som den presten som gikk forbi han som var slått ned av røvere. Han som ble hjulpet av den barmhjertige samaritan. Jeg har ikke tid til sånne uventa ting. Jeg har ikke tid til å være der jeg er.

Jeg er ganske sikker på at ikke Jesus hadde skrevet på lista si at i kveld skal jeg vaske disiplenes føtter. Og at han så kryssa ut det når han var ferdig.

Jeg tror han bare var tilstede sammen med de han var glad i og så et behov, og gjorde det det var behov for.

Det var ikke sånn at han gjorde dem en tjeneste.

Han er en tjener. For det er forskjell på det. Tjenester vi bør få gjort kan vi skrive på lista vår. Vi kan bli ferdig med det og så tenke på oss selv igjen.

Det å være en tjener er en holdning. Det er en måte å leve på. Og i Guds rike er det det som er idealet.

Jesus sier: Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre.

Jeg tror han mener at vi også skal være tjenere for hverandre. Som en grunnholdning. Være tilstede der vi er og se hverandre. Se behovene der vi er, og bare gjøre det.

Istedenfor å gjøre tjenester både her og der, kan vi være en tjener her.

I Guds rike er Herren vår en tjener, som setter seg på kne og vasker føttene våre. Han har gitt oss et forbilde.

Som hans disipler skal vi vise hverandre omsorg.

Å være disippel er å være en elev og det er å være en som følger etter mesteren sin. En mester er mer enn en lærer. Det er en person som disippelen vil bli mest mulig lik, på alle måter.

Å være disippel handler ikke først og fremst om å fylle hodet med kunnskap, å lære for å forstå. Å være en disippel av Jesus er å leve sammen med ham. Å vende seg mot ham hver dag og bli mer og mer preget av ham og mer lik ham.

Det kan være mye vi ikke forstår, og mye vi misforstår. Vi kan kjenne Jesus dårlig eller veldig godt, og like fullt være disipler.

Det handler mye om vilje. Om å ta et valg. Jeg vil følge Jesus, jeg vil leve sammen med ham, vil spise sammen med ham.

Hva vi føler og tror, og hva vi synes vi får til, kan svinge. Sånn var det for disiplene før og sånn er det nå.

Se på de tolv nærmeste disiplene som satt rundt bordet med Jesus. Det var mye de misforsto underveis. De gjorde mange feil. Men de var ikke mindre disipler av den grunn. Jesus har god tid. Som disipler er vi elever som stadig lærer nye ting. Vi trenger litt korreksjon en gang i blant. Vi trenger oppmuntring. Vi trenger å begynne på nytt.

Vi trenger mye tid sammen med mesteren.

Denne intime kvelden innstifter Jesus også nattverden. Han skal gi seg selv, sin egen kropp, sitt eget liv, for disiplene og for alle mennesker. Nå lærer han disiplene hvordan de kan få fortsette å komme nær ham når han ikke er der lenger.

I nattverden kan vi la Jesus slippe til og vaske oss. Den er for oss med skitne føtter. For oss som trenger Jesus.

Judas, som alt hadde bestemt seg for å angi Jesus, fikk ta del i det.

Peter som senere fornektet Jesus, fikk ta imot.

Nattverden er for alle oss som vil følge Jesus, og som innser at vi er totalt avhengig av ham.

Vi klarer ikke å gjøre oss selv lik mesteren. Vi må ta imot det han gir.

Vi må la ham forvandle oss. La ham gi oss et tjenende sinn.

Nattverden er også et måltid der vi samles som et fellesskap. Vi er Jesu disipler. Nattverden forener oss, binder oss sammen med Jesus og med hverandre i kjærlighet.

Vi er forskjellige mennesker med ulike drømmer og meninger.

Men vi er ett i Kristus.

La oss leve nær Jesus, nær mesteren, så vi preges av hans kjærlighet. La oss tjene hverandre.

Vi er disipler. Vi følger etter Jesus. Vi tar ham imot i nattverden og lar oss stadig fornye av ham.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.